

Sygn. akt III AUa 159/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSA Barbara Białecka (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 r. w Szczecinie

sprawy W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

przy udziale A. L., M. K.

o odsetki

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 grudnia 2014 r. sygn. akt VI U 458/14

1. oddała apelację,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz W. K. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 159/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9.04.2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił W. K. przyznania prawa do odsetek ustawowych od emerytury zawieszanej, należnej uprawnionej B. K., zmarłej w dniu 08.07.2013r.

W odwołaniu od decyzji organu rentowego ubezpieczony zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13.12.2013r.

o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 01.10.2011r. do 21.10.2012r. poprzez orzeczenie odmowy wypłaty odsetek oraz art. 80 k.p.a. poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów.

Mając na uwadze powyższe ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i ustalenie prawa do odsetek od kwot i za okresy:

- od kwoty 3.886,31 zł od dnia 07.10.2011r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.886,31 zł od dnia 07.11.2011r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.880,31zł od dnia 07.12.2011r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.886,31 zł od dnia 07.01.2012r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.886,31 zł od dnia 07.02.2012r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.956,93 zł od dnia 07.03.2012r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.956,93 zł od dnia 07.04.2012r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.956,93 zł od dnia 07.05.2012r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.956,93 zł od dnia 07.06.2012r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.956,93 zł od dnia 07.07.2012r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.956,93 zł od dnia 07.08.2012r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 3.956,93 zł od dnia 07.09.2012r. do 19.02.2014r. ,
- od kwoty 3.956,93 zł od dnia 07.10.2012r. do 19.02.2014r.,
- od kwoty 2.769,90 zł od dnia 07.11.2012r. do 19.02.2014r.,

oraz o zasądzenie na swoją rzecz od organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podniósł, że uprawniona B. K. pismem z dnia 16.04.2014r. wniosła o wypłatę wstrzymanej emerytury, lecz nie domagała się odsetek. Na podstawie ustawy z dnia 13.12.2013r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu, wniosek następców prawnych o wypłatę odsetek jest niedopuszczalny. Prawo do odsetek jest możliwe do ustalenia wyłącznie na podstawie wniosku emeryta, który nabył prawo do wypłaty świadczenia za okres wstrzymanej emerytury w okresie 1.10.2011r. a 21.11.2012r.

Stanowiska stron w toku postępowania nie uległy zmianie. Do udziału w sprawie wezwani zostali zainteresowani A. L. i M. K..

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 17.12.2014 roku zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał W. K. odsetki w łącznej kwocie 12.882,84 zł (punkt I orzeczenia) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz ubezpieczonego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II orzeczenia).

Sąd I Instancji ustalił, że B. K. decyzją z dnia 26.08.2010r. miała ustalone prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym od 16.08.2010r. Organ rentowy decyzją z 5.09.2011r. z uwagi na kontynuację zatrudnienia ubezpieczonej zawiesił jej wypłatę świadczenia od dnia 1.10.2011r. W dniu 7.12.2012 r. B. K. wniosła o wypłatę świadczenia zawieszono wraz z odsetkami od 1.10.2011 r. Prawomocnym wyrokiem z dnia 02.07.2013r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. zmienił decyzję z dnia 29.03.2013r. odmawiającą wypłaty zawieszono emerytury dla ubezpieczonej B. K. i ustalił brak podstaw do zawieszenia wypłaty emerytury. W trakcie powyższego postępowania sądowego B. K. zmarła, a jej następcami prawnymi zostali mąż W. K. oraz dzieci: A. L. i M. K.. W

dniu 03.03.2014r. doręczono organowi rentowemu odpisy wyżej wskazanych wyroków ze stwierdzeniem prawomocności. Zmarła nie żądała odsetek w postępowaniu sądowym.

W dniach 20.03.2014r. i 21.03.2014r. wpłynął wniosek W. K. o wypłatę niezrealizowanych świadczeń po osobie uprawnionej do świadczeń emerytalno-rentowych i odsetek.

Organ rentowy w dniu 09.04.2014r. wydał decyzję o wypłacie zaległych świadczeń emerytalnych po zmarłej za okres od 01.10.2011r. do dnia 21.11.2012r.

i wypłacił zaległe świadczenia W. K.. Z ustaleń Sądu

I instancji wynika, że wysokość odsetek należnych za okres od 7.02.2013r.

do 19.02.2014r. wynosi łącznie kwotę 12.882,84 zł, a przy przyjęciu błędu organu rentowego w rozpoznaniu wniosku o podjęcie wpłaty świadczenia, kwotę 7250,76 zł.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał,

że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie i wskazał na art. 8, art. 9 i art. 10 ust. 1, 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. (Dz. U. z 2014r., poz. 169) w zw. z art. 136 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity opubl. w Dz. U. z 2015 roku, poz. 748, ze zm.) - zwanej ustawą emerytalną – i art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity opublikowany w Dz. U. z 2015 roku, poz. 121, ze zm.) – zwanej dalej ustawą systemową. Sąd pierwszej instancji podniósł, że uprawniona złożyła wniosek o wypłatę odsetek wraz z wnioskiem o wypłatę zawieszonych świadczeń (wniosek k. 41 t. III a.e.), lecz nie został on rozpoznany do dnia wydania spornej decyzji. W zakresie odsetek należało mieć na uwadze regulacje i cel ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012r. której rolą była realizacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (sygn. akt. K 2/12). Negatywnymi konsekwencjami skutków niekonstytucyjnych uregulowań było pozbawienie uprawnianej środków (co z mocy orzeczenia sądowego zostało naprawione) jak i utrata korzyści (choćby możliwości lokowania kapitału). Nie sposób wyprowadzać wniosku, iż w innej sytuacji mieliby znajdować się spadkobiercy w przypadku śmierci emeryta przed wejściem w życie ustawy, a w innej po wejściu w życie. Za taką oceną przemawia także zasada ochrony własności przewidziana w art. 64 Konstytucji. Nie ma też żadnego uzasadnienia do twierdzenia, iż odsetki nie należą się następcom prawnym emeryta (czy to z mocy ustawy emerytalnej, czy to z mocy dziedziczenia). Podkreślenia wymaga także, że jeszcze za życia ubezpieczona złożyła wniosek o wypłatę odsetek (wraz ze świadczeniami). Odmowa przyznania świadczenia wskutek nieprawidłowej oceny skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego musi zostać uznana za błąd organu rentowego uzasadniający przyznanie odsetek z mocy art. 85 ust. 1 ustawy systemowej. Powyższe dodatkowo przemawia za zasadnością przyznania odsetek (choć za okres od niewydania prawidłowej decyzji uchylającej decyzję o zawieszeniu świadczenia).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w sposób wyżej wskazany. O kosztach procesu orzekł

na podstawie przepisów art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy

prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się organ rentowy.

Zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 8 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. przez błędną jego wykładnię w wyniku przyjęcia,

że ubezpieczonemu na jego wniosek z dnia 20.03.2014r. i 21.03.2014r. przysługują sporne odsetki podczas, gdy odsetki przysługują w przypadku gdy przedmiotowy wniosek złożył emeryt,

- art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. poprzez jego zastosowanie w sprawie podczas gdy przedmiotowa regulacja prawna nie znajdowała zastosowania, bowiem organ rentowy nie zawiesił postępowania i rozstrzygnął sprawę decyzją odmowną z 29.03.2013r., w tym w przedmiocie prawa do odsetek.

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

- art. 227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w wyniku błędnego przyjęcia,

że prawo do spornych odsetek uzasadnia ponowny wniosek skarżącego z dnia 20 i 21.03.2014r. oraz przyjęcia, że wniosek zmarłej o wypłatę odsetek z 07.12.2012r. nie został rozpoznany podczas gdy przedmiotowy wniosek został załatwiony decyzją odmowną organ rentowego z dnia 29.03.2013r., a nadto błąd w podstawie ustaleń faktycznych w wyniku przyjęcia wysokości odsetek za okres od 07.02.2013r.

do 19.02.2014r. w kwocie 12882, 84zł- w tym zakresie pominięcie „szczegółowego wyliczenia odsetek" za okres od 10/2011r. do 11/2012r., stanowiącego załącznik

do pisma organu rentowego z 21.07.2014 r., a w konsekwencji sprzeczność ustaleń z treścią materiału dowodowego i nie rozpoznanie istoty sprawy, które to uchybienia miały istotny wpływ na jej wynik.

Wskazując na powyższe, skarżący wniosł:

1. o zmianę wyroku i oddalenie odwołania,
2. ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji,
3. i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Ubezpieczony wniosł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, w tym zarzutów apelacyjnych, doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że zaskarżony wyrok jest prawidłowy. Sąd Okręgowy dokonał zasadniczo trafnych ustaleń faktycznych, w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c., w szczególności, iż uprawniona B. K. już w dniu 7.12.2012r. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę świadczeń wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wypłacie zawieszony emerytury (k. 41, plik III). Sąd orzekający w pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że wniosek ten nie został prawidłowo rozpoznany przez organ rentowy ani do chwili śmierci uprawnionej, ani w późniejszym okresie, aż do dnia wydania zaskarżonej decyzji z dnia 09.04.2014r. Decyzja

z dnia 29.03.2013r. odmawiając wypłaty zawieszono świadczenia za okres od 01.10.2011r. do 21.11.2012r. została zmieniona wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 02.07.2013r. sygn. VI U 415/13, a zatem była nieprawidłowa. Organ pozostawał nadal w opóźnieniu w wypłacie świadczenia, mimo wydania decyzji, jak już podniesiono, błędnej, a czego z kolei zdaje się nie dostrzegać obecnie skarżący organ rentowy, ani też skutków wyroku w świetle art. 365 § 1 k.p.c., względem tego organu. W sprawie nie ulegało również wątpliwości, że wypłatę emerytury podjęto dopiero za okres od 22.11.2012r. a zatem za czas, tj. od wstrzymania świadczenia decyzją z dnia 05.09.2011r. (k. 36, plik III a.e.) do dnia 21.11.2012r. powinny być ustalone i wypłacone odsetki ustawowe.

W niniejszym postępowaniu odsetki ustawowe w łącznej kwocie 12.882,84 zł zostały szczegółowo wyliczone przez organ rentowy, zgodnie z wyrokiem z dnia

z 2.07.2013r., sygn. VI U 415/13, a zatem za okres począwszy od emerytury należnej za październik 2011r. i kolejne miesiące, aż do listopada 2012r.,

z uwzględnieniem zmiany wysokości emerytury, obowiązującej stopy procentowej

i ilości dni pozostawiania przez organ w zwłoce w wypłacie wstrzymanych świadczeń (vide załącznik do pisma procesowego organu rentowego z dnia 21.07.2014r., k. 24). Wyliczenie to nie dotyczyło okresu od 07.02.2013r. do 19.02.2014r., wskazanego jedynie omyłkowo w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku Sądu I instancji, lecz świadczeń zaległych za okres od października 2011r. do listopada 2012r., wypłaconych 19.02.2014r. W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny przyjął poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, z powyższym zastrzeżeniem, czyniąc je zarazem integralną częścią niniejszego orzeczenia. Podstawę materialnoprawną zasądzonych odsetek istotnie stanowi przepis szczególny art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012 r. (Dz. U. z 2014r., poz. 169), skoro zaległe świadczenia emerytalne wypłacono po dniu 18.02.2014r., tj. wejścia w życie ww. ustawy. Przepis art. 8 ust. 1 cyt. ustawy nie pozostaje w związku z art. 9 ust. 1 cyt. ustawy w takim sensie, w jakim przyjmuje skarżący, a mianowicie, że od zawieszenia postępowania miałyby być uzależnione prawo do odsetek. Ewentualnie zawieszenie postępowania w sprawie wstrzymanego świadczenia nie ma wpływu na uprawnienie do odsetek ustawowych od zaległych świadczeń.

Wskazując na argumenty wyżej podane Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację i orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku. Na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz ubezpieczonego koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym w stawce minimalnej (120 zł), mając na uwadze § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity w Dz. U z 2013r., poz. 490, ze zm.).